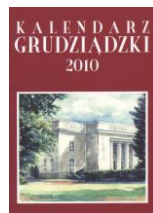

BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA

KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

R. VIII:2010

Data odczytu: 6.1.2010

Nr 1 (230)

Data wydania: 6.1.2010

Ryszard Byner

790. spotkanie

Kalendarz Grudziądzki 2010

Do rocznic wielu ważnych wydarzeń z historii miasta i regionu nawiązują autorzy artykułów zamieszczonych w *Kalendarzu Grudziądzkim 2010*. Przypomniane zostały w nich między innymi: uroczystości z okazji powrotu Grudziądza w granice Macierzy i sylwetki oficerów dowodzących oddziałami ułanów, które 23 stycznia 1920 r. wkroczyły do naszego miasta; historię tworzenia centralnego ośrodka szkoleniowego polskiej kawalerii, (który dał początek słynnemu CWK) i sylwetkę jego organizatora generała Stefana de Castenedolo Kasprzyckiego; powstanie Centrum Wyszkożenia Żandarmerii, a także zakończenie działań wojennych w Grudziądzu i zdobycie złotego medalu olimpijskiego przez Bronisława Malinowskiego.

Opis gehenny wojennej i dramatycznych chwil przeżywanych przez Grudziądzan podczas oblężenia miasta na przełomie lutego i marca 1945 r. oraz w pierwszych tygodniach po zakończeniu okupacji zawiera oryginalny dokument wydarzeń z tamtych dni. Jest to – przytoczony w *Kalendarzu* we fragmentach – dotąd niepublikowany pamiętnik, napisany w schronie-piwnicy domu przy ul. Długiej 8 przez nieżyjącą już Grudziądzankę, p. Antoninę Kochanowską.

Z tą pozycją korespondują kalendarium walk o Grudziądz w 1945 r. i artykuł o nieznannej „cegiełce” na odbudowę miasta.

W 2010 r. przypada 30 rocznica największego triumfu grudziądzkiego sportu – zdobycia przez Bronisława Malinowskiego złotego medalu na igrzyskach olimpijskich w Moskwie. W *Kalendarzu* odtworzono dramaturgię biegu finałowego na 3.000 m z przeszkodami, którego głównym bohaterem był lekkoatleta grudziądzkiej Olimpii, podopieczny trenera Ryszarda Szczepańskiego. Bieg ten przeszedł do historii lekkiej atletyki, uznawany jest za najbardziej emocjonujący i dramatyczny na tym dystansie podczas igrzysk olimpijskich. Jego zwycięzca, 3-krotny finalista olimpijski, zdobywca „złota” i „srebra”, jest – według rankingu MKOl – liderem tej konkurencji w dotychczasowej historii zmaganiań przeszkodowców podczas igrzysk!

Odnotowane zostały 25-lecie Szkoły Podstawowej nr 20 imienia 18. Pułku Ułanów Pomorskich na Rządzu i mały jubileusz Koncertów Wielkopostnych, które organizowane od 10 lat w grudziądzkich kościołach mają szczególną atmosferę, markę i renomę, a przede wszystkim wierną publiczność.

W *Kalendarzu* zaprezentowano sylwetki ludzi związanych z Grudziądzem – XVII-wiecznego kompozytora, kapelmistrza i śpiewaka Johanna Stobaeusa (Jana Stobeusza), pioniera działalności humanitarnej oraz inicjatora powstania pierwszego w Grudziądzu i na Pomorzu ogniwa Polskiego Czerwonego Krzyża doktora Jana Sujkowskiego, znanego aktora, reżysera i dyrektora Teatru Ziemi Pomorskiej Aleksandra Gąssowskiego oraz zmarłych w ostatnim roku a pochodzących z naszego miasta - poety i filozofa Kazimierza Hoffmana i wybitnego skrzypka Piotra Janowskiego.

W stałych pozycjach *Kalendarza* można przeczytać m.in. o zamku krzyżackim w Radzynie Chelmińskim, pałacach w Bąkowie, Białochowie i Wydrznie, forcie Las Miejski, przedwojennym harcerstwie (wykaz drużyn zuchowych i sylwetki działaczy ZHP z tamtego okresu), aktorkach i aktorach grudziądzkich teatrów z lat 20. i 30., patronach grudziądzkich ulic, których nazwy nie wróciły na plan miasta po roku 1945 i po 1989, Wspólnocie Kościołów Chrystusowych. Jest też calendarium grudziądzkie, przypomnienie ważniejszych grudziądzkich rocznic przypadających w 2010 roku, wykaz publikacji o Grudziądzu, szczegóły planów rozwojowych Geotermii, wiersze grudziądzanki Janiny Fiałkowskiej, laureatki krajowych i międzynarodowych konkursów poetyckich oraz kalendarz ważniejszych imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych w 2010 r.

14 tom „sztandarowego” wydawnictwa Grudziądzkiego Towarzystwa Kultury (drukowanego przez Drukarnię Księży Werbistów w Górnej Grupie), liczy ok. 250 stron i jest jak zwykle bogato ilustrowany zdjęciami, rysunkami i ekslibrisami.

Promocja *Kalendarza Grudziądzkiego 2010* odbyła się 4 grudnia 2009 r. w Klubie Akcent. Z zaproszenia organizatorów skorzystali liczni czytelnicy, a wśród nich m.in. honorowy obywatel Grudziądza Czesław Szachnitowski i prezydent miasta Robert Malinowski. W części artystycznej spotkania wystąpili uczniowie Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Stanisława Moniuszki w Grudziądzu.

Spis treści KG 2010

1. Calendarium grudziądzkie
2. Skrócony kalendarz na 2011 r.
3. Ważniejsze grudziądzkie rocznice w 2010 r. (*Stanisław Poręba*)
4. Patroni dawnych ulic i placów w Grudziądzu (*Stanisław Poręba*)
5. Interesująca ruina (*Ryszard Boguwolski, Ryszard Byner*)
6. Nieprzeciętny muzyk (*Stefan Rafiński*)
7. Trzy pałace (*Adam Stenzel*)
8. Fort Las Miejski (*Włodzimierz Grabowski*)
9. Pionier działalności humanitarnej (*Ryszard Byner*)
10. Pamiętny dzień 23 stycznia 1920 r. (*oprac. Karola Skowrońska*)
11. Centrum Wyszkoła Żandarmerii (*Jerzy Krzyś*)
12. Bene Meritus (*Jerzy Krzyś*)
13. Wspólnota Kościołów Chrystusowych (*Adam Stenzel*)
14. Aktorki i aktorzy teatru grudziądzkiego cz. III (*Stanisław Poręba*)
15. Związek Harcerstwa Polskiego w Grudziądzu 1920-1939 (*Stanisław Poręba*)
16. Tak było... (*Jerzy Krzyś*)
17. Pamiętnik pisany w piwnicy (*oprac. Marian Kochanowski*)
18. „Cegielka” na odbudowę (*Zbigniew Zawadzki*)
19. Gąssowski i jego teatr (*Ryszard Byner*)
20. Bieg po złoto (*Ryszard Byner*)
21. Srebrny jubileusz „Dwudziestki” (*Maria Kaczorowska*)
22. Koncerty Wielkopostne (*Anna Janosz-Olszowy*)
23. Z żałobnej karty
24. Grudziądz w najnowszych publikacjach (*oprac. Janusz Hinz*)
25. Wiersze (*Janina Fiałkowska*)
26. Kalendarz ważniejszych imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych (*oprac. Anna Granica*)
27. Geotermia Grudziądz – koncepcja rozwoju (tekst sponsorowany)
28. Reklamy

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisz, KMDG. Logo KMDG wykonał Grzegorz Rygielski.